

Hvor anbringes askeurnerne i Danmark?

Kirkegårdsinspektør, havebrugskandidat A. Hilsoe

Søndermark kirkegård under Frederiksberg begravelsesvæsen er vel nok den mest udprægede urnekirkegård i Danmark og af samme årsag det sted, hvor man bedst kan føre kontrol med, hvor urnerne endelig anbringes.

Her findes dog også almindelige gravsteder fra 3 m² og opefter og såvel liniesom børnegrave samt åbent og lukket kolumbarium; men kun ca. 8 pct. af de årlige nedsættelser sker i „alm.“ kistebegravelser („alm.“ er sat i citationstegn, for i København og på Frederiksberg bliver nu ca. 60 pct. brændt, og følgelig er kremation nu det almindelige), og de 92 pct. er urner, som nedsættes i urnegrave eller hensættes i kolumbarium. De fleste kistebegravelser finder for Frederiksbergs vedkommende sted på den overfor liggende *Solbjerg kirkegård*.

I Søndermarks krematorium foretages årlig ca. 1800 brændinger, og af disse asker udleveres ca. halvdelen til anbringelse på andre kirkegårde. Den endelige placering af disse kan ikke let efterspores; men jeg vil regne med, at halvdelen ender i familiegrave og halvdelen i urnegrave. Af de resterende ca. 900 urner, som forbliver på Søndermark kirkegård, er følgende statistik udregnet i procent.

	År		
	1951	1952	1953
Urnegravsteder på 0,5 m ² ..	15	16	11
— 1,0 m ² ..	29	28	24
— 1,5 m ² ..	7	6	6
— 3,0 m ² ..	2	1	2
— 4,0 m ² ..	1	1	1
Kolumbarium	13	12	13
Fællesgraven	33	36	43
Ialt	100	100	100

Det ses tydeligt, at for de første 2 kategorier er tendensen nedadgående og for de 4 næste stabil; men for *fællesgraven* eller „De ukendtes Grav“, som den også kaldes, stærkt stigende og tydeligt nok på bekostning af benyttelse af 0,5 m² og 1,0 m² gravstederne, som ellers viser sig at være de mest anvendte gravstedsstørrelser til urner.

Interessen for fællesgraven har i den sidste halve snes år været stærkt stigen-

de og synes at ville fortsætte i denne retning; man kan næsten sige, at der er gået mode i det. Tallene i nedenstående tabel viser dette klart.

	1951	1952	1953
på Søndermark kgd.	243	308	362
på Københavns kgd.	907	1084	1440
Ialt	1150	1392	1802

Den oprindelige mening med fællesgraven var ellers, at den nærmest var beregnet for enlige, som ikke havde slægt og venner, der ville tilse og passe deres sidste hvilested, eller for meget beskedne mennesker, der ikke ønskede, at nogen skulle have ulejlighed eller udgifter for deres skyld efter døden. Ideen er imidlertid slået an over al forventning, og folk fra alle samfundslag ønsker nu at hvile her side om side under det samme græstæppe.

Det er en meget høj udnyttelsesprocent, man får af dette stykke kirkegårdsjord, da der kun behøves meget lidt gangplads, og hver halve m² giver plads til 2 asker hvert tiende år. Ved den stærkt stigende anvendelse er de først anlagte fællesgrave på Københavns og Frederiksbergs kirkegårde nu ved at være belagte, og nye arealer må udlægges, såfremt man ikke snarest går over til en endnu kraftigere udnyttelse af det forhåndenværende jordareal, — jvnf. pag. 26—28.

I København foregår alle nedsættelser i fællesgraven *uden* urner og på Frederiksberg *enten* uden urner eller i *papurner*, som jo straks bliver knust og ødelagte, da graven bliver stampet. Asken bliver således straks blandet med jorden, og en evt. flytning vil aldrig kunne finde sted fra fællesgraven; noget sådant er jo iøvrigt heller ikke tilladt. Der bør da intet være til hinder for, at man tømmer f. eks. 10 urner ud i en 0,5 m² parcel i stedet for 2 og blander asken med jord, inden graven fyldes op. Man ville herved opnå en fem gange så stor udnyttelse som nu.

Fællesgraven er dog en meget stor arealbesparelse for kirkegårdene, der ellers skulle udlægge betydelige arealer til enkeltgravsteder med dertil hørende gangareal.